

Forssan kaupungin ja Tammelan kunnan yhteiseen käyttöön tulevan kirjastoauton hankinta

412/02.05.01.00/2020

KH 10.08.2020 § 192

Valmistelija Kaupunginsihteeri

Forssan kaupunki hankki ensimmäisen kirjastoautonsa vuonna 1973 ja aloitti auton liikennöinnin tuon vuoden syyskuussa. Seuraavan kirjastoauton kaupunki hankki vuonna 1989. Nykyisin käytössä olevan kirjastoauton kaupunki hankki vuonna 2005 ja otti käyttöön vuonna 2006. Opetusministeriö myönsi auton hankintaan valtionosuutta. Auto liikennöi viitenä päivänä viikossa yhden työntekijän voimin. Autolla on 55 pysäkkiä taajama- ja haja-asutusalueella. Auto käy mm. kaikilla kouluilla. Kirjastoauton keskimääräinen käyttöaika on 15 - 16 vuotta. Kirjastoauto pitäisi uusia jälleen muutaman vuoden kuluessa. Seudun kunnista kirjastoauto on myös Tammelan kunnalla. Pysäkkejä on 70. Nykyinen kirjastoauto aloitti liikennöinnin vuonna 2005. Sekin pitäisi uusia lähivuosina. Molemmat kirjastoautot palvelevat etenkin haja-asutusaluetta, kouluja, päiväkoteja, ikäihmisiä ja lähiöitä.

Kirjastoauto on nykyisin ainoa kaupungin ja kunnan järjestämä haja-asutusalueiden kulttuuripalvelu. Väestön vähetessä erityisesti haja-asutusalueilla on tultu tilanteeseen, jossa kaupungin ja kunnan olisi järkevää hankkia yhteinen uusi kirjastoauto. Kaupunki ja kunta suunnittelisivat ja toteuttaisivat kirjastoauton toiminnan tiiviissä yhteistyössä. Nykyiset kaksi kirjastovirkailija-kuljettajaa kuljettaisivat autoa kahdessa vuorossa. Reitit yhdisteltäisiin tämän mukaisesti. Palvelu tuotettaisiin ilman katkoksia myös kesäisin. Palvelu paranisi nykyisestä. Kirjastopalvelut pystyttäisiin turvaamaan erityisesti haja-asutusalueella entistä taloudellisemmin.

Kaupunki ja kunta kuulivat yhteisesti kirjastoauton asiakkaita. Heidän mukaansa kirjastoautolla on merkitys lukemisharrastuksen tukemisessa. Asiakkaat näkivät kirjastoauton myös kulttuurisen ja yhteiskunnallisen vuoropuhelun paikkana.

Kaupungin ja seudun kuntien yhteiseen Kirjastopalveluita seudullisesti -hankkeeseen sisältyy ajatus hankkia Forssan kaupungin ja Tammelan kunnan käyttöön uusi yhteinen kirjastoauto, joka liikennöisi kahdessa vuorossa kahden kirjastovirkailija-kuljettajan voimin. Kaupungin ja kuntien seutukirjaston toteutuessa palvelua voitaisiin mahdollisesti laajentaa muihinkin kuntiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriöltä on mahdollisuus 31.8.2020 saakka hakea kirjastoauton hankintaan erityisavustusta. Se on enintään 125.000 euroa kirjastoautoa kohti.

Hakemuksia arvioidaan kokonaisarviointina. Avustukset myönnetään tarveharkinnan perusteella. Tärkeimpiä avustuksen myöntämiskriteereitä ovat kirjastoauton toiminnan merkitys kirjastopalvelujen saatavuuteen auton toiminta-alueella ja nykyisen kirjastoauton ikä.

Avustusta hakevan kunnan täytyy sitoutua alustavasti kirjastoauton hankintaan. Mikäli avustusta myönnetään, lopullinen hankintapäätös tulee tehdä vuoden 2021 aikana. Harkinnassa otetaan huomioon myös kirjastoautotoiminnan kehittämistä, uusia palvelumuotoja ja kuntien välistä yhteistyötä koskeva hakija suunnitelma. Yleisiä avustuksen myöntämisen harkintaperusteita ovat opetus- ja kulttuuriministeriön strategian mukaiset linjaukset, kuten tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja osallisuuden edistäminen. Lisäksi otetaan huomioon valtionavustuslain yleiset edellytykset ja esteet.

Tässä tapauksessa avustuksen myöntämisperusteissa mainittu kuntien välinen yhteistyö toteutuu hyvin. Lisäksi palvelua on tarkoitus kehittää mm. tekemällä auton sisätiloista muunneltavat kokoelman helpon vaihdettavuuden ja erilaisten palvelujen toteuttamiseksi. Kirjastolain mukainen yhteiskunnallisen ja kulttuurisen vuoropuhelun edistämistehtävä voidaan toteuttaa kirjastoautossa tuomalla reiteille mukaan vierailijoita; esim. digiopastukset, kirjailijat ja paikalliset toimijat.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyrkii tekemään avustuspäätökset vuoden 2020 lokakuussa.

Kaupungin ja kunnan olisi tarkoitus vuonna 2021 suunnitella kirjastoauton hankinta huolehtien myös asiakkaiden osallisuudesta sekä järjestää tarjouskilpailu ja tehdä hankintasopimus. Kirjastoauto tulisi käyttöön vuonna 2022.

Alustavan selvityksen mukaan kirjastoauton hankintahinta voisi olla noin 420 000 euroa. Mikäli ministeriö myöntäisi täysimääräisen 125.000 euron avustuksen, kaupungin ja kunnan maksettavaksi jäisi noin 295 000 euroa.

Tammelan kunta hakee avustusta ministeriöltä myös kaupungin puolesta, mikäli kaupunginhallitus hyväksyy kaupungin alustavasti sitoutuvan kirjastoauton hankintaan yhdessä kunnan kanssa.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus hyväksyy alustavasti Forssan kaupungin hankkivan uuden kirjastoauton yhdessä Tammelan kunnan kanssa, mikäli opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää kaupungille ja kunnalle auton hankintaan erityisavustusta.

Kaupunginhallitus oikeuttaa Tammelan kunnan hakemaan erityisavustusta ministeriöltä myös Forssan kaupungin puolesta.

Päätös Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.

KH 25.01.2021 § 21

Valmistelija Sivistysjohtaja ja kaupunginsihteeri

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt 30.10.2020 Tammelan kunnalle erityisavustusta kirjastoauton hankintaan 117.500 euroa. Avustusta haettiin Tammelan kunnan ja Forssan kaupungin yhteisen kirjastoauton hankintaan, sillä molemmat kirjastoautot ovat käyttöikänsä loppupäässä. Kaksi samaa autoa käyttävää virkailija-kuljettajaa voi tarjota palvelua kahdessa vuorossa. Näin toiminta tehostuu. Kuntien välinen yhteistyö oli myös yksi avustuksen myöntämisperuste.

Avustuksen hakeminen edellytti Tammelan kunnan päättävän alustavasti hankkia kirjastoauton. Kunta teki päätöksen 24.8.2020. Kaupunki sitoutui alustavasti asiaan 10.8.2020. Kunnan täytyy lopullisesti päättää hankkia kirjastoauto vuoden 2021 aikana. Sen jälkeen hankinnasta järjestetään EU:n laajuinen tarjouskilpailu. Siinä hyväksytään paras tarjous ja tehdään siihen perustuva hankintasopimus. Valmistus on tarkoitus aloittaa vuoden 2021 aikana. Kirjastoauton toimitusaika on noin vuosi. Kirjastoauto pyritään saamaan käyttöön vuoden 2022 aikana.

Asiakkaiden osallisuus on toteutettu haastatteluin vuoden 2020 keväällä. Hankintapäätöksen jälkeen kerätään aineistoa eri kohderyhmiltä palvelumuotoilua varten.

Avustus on myönnetty Tammelan kunnalle, joten kunta hankkii kirjastoauton. Kaupunki sitoutuu ostamaan enintään 50 % uuden kirjastoauton pysäkkiaikaa 10 vuoden ajan eli auton poistoajan. Tammelan kunta sitoutuu vastaavasti myymään kaupungille vähintään 40 % pysäkkiaikaa 10 vuoden ajan.

Maksusuudessa otetaan huomioon hankintakustannukset mahdollisine korkoineen sekä auton käyttökustannukset, joihin lasketaan mm. ylläpito-, korjaus-, huolto- ja polttoainekustannukset.

Esittelijä Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto

1. merkitsee tiedoksi, että Tammelan kunta on saanut opetus- ja kulttuuriministeriöltä 117 500 euroa erityisavustusta kirjastoauton hankintaan

2. hyväksyy periaatteellisesti kaupungin

- ostavan Tammelan kunnalta kirjastoauton pysäkkiaikaa enintään

puolet 10 vuoden ajan

- edellyttävän, että Tammelan kunta myy kaupungille vähintään 40 % pysäkkiaikaa 10 vuoden ajan kaupunginhallituksen kaupungin puolesta hyväksymän yksityiskohtaisen sopimuksen mukaisesti

- maksavan Tammelan kunnalle ostamansa pysäkkiajan mukaiset käyttökustannukset sekä pääomakustannukset eli poistot ja korot

3. oikeuttaa kaupunginhallituksen hyväksymään edellä tarkoitetun sopimuksen sekä tekemään valtuuston päätöksen pohjalta muutkin asiassa mahdollisesti edellytettävät päätökset.

Käsittely

Kirjastotoimenjohtaja Maarit Järveläinen oli asiantuntijana läsnä kokouksessa tätä asiaa käsiteltäessä. Hän poistui kokouksesta ennen päätöksentekoa.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.